

مدیریت ورزشی _ زمستان ۱۳۹۷
دوره ۱۰، شماره ۴، ص: ۷۵۴ - ۷۳۹
تاریخ دریافت: ۹۶ / ۰۱ / ۰۹
تاریخ پذیرش: ۹۶ / ۰۵ / ۰۱

تحلیل رگرسیونی رابطه مؤلفه‌های مدیریت دانش با ابعاد سرمایه اجتماعی در دبیران تربیت بدنی خراسان رضوی

مهدی طالب پور^۱ - محمدرضا اسماعیل زاده قندهاری^۲ - محمد کشتی دار^۳ - محسن هراتی^{۴*}
۱. دانشیار مدیریت ورزشی دانشگاه فردوسی، مشهد، ایران. ۲. استادیار مدیریت ورزشی دانشگاه آزاد، مشهد،
ایران. ۳. دانشیار مدیریت ورزشی دانشگاه فردوسی، مشهد، ایران. ۴. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه
آزاد اسلامی، مشهد، ایران

چکیده

هدف پژوهش تحلیل رگرسیونی رابطه مؤلفه‌های مدیریت دانش با ابعاد سرمایه اجتماعی در دبیران تربیت بدنی خراسان رضوی بود. جامعه آماری کلیه معلمان تربیت بدنی (۲۴۸۱ نفر) خراسان رضوی بود؛ که با استفاده از جدول مورگان ۳۳۴ نفر انتخاب شدند. روش تحقیق از نوع توصیفی-تحلیلی بود. ابزار مورداندازه‌گیری پرسشنامه مدیریت دانش و پرسشنامه سرمایه اجتماعی بود. جمع‌آوری اطلاعات به شکل میدانی بود. در بخش آزمون از آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف و رگرسیون چندگانه با استفاده از نرم‌افزار Spss نسخه ۲۲ استفاده شد. نتایج نشان داد که مؤلفه‌های دانش آفرینی، سازماندهی دانش و کاربرد دانش در جامعه آماری نامبرده بر سرمایه شناختی تأثیر معناداری دارد. مؤلفه‌های جذب دانش، سازماندهی دانش و کاربرد دانش بر سرمایه رابطه‌ای تأثیر معناداری دارد. مؤلفه‌های سازماندهی دانش و انتشار دانش بر سرمایه ساختاری تأثیر معناداری دارد که مؤلفه سازمان‌دهی دانش از بین مؤلفه‌های مدیریت دانش بیشترین نقش را بر ابعاد شناختی، رابطه‌ای و ساختاری سرمایه اجتماعی دارد. از این رو پیشنهاد می‌شود مدیران آموزش پرورش در پرورش نیروی انسانی به‌عنوان سرمایه‌های اجتماعی مدیریت دانش توجه بیشتری داشته باشند.

واژه‌های کلیدی

تحلیل رگرسیونی، خراسان رضوی، دبیران تربیت بدنی، سرمایه اجتماعی، مدیریت دانش.

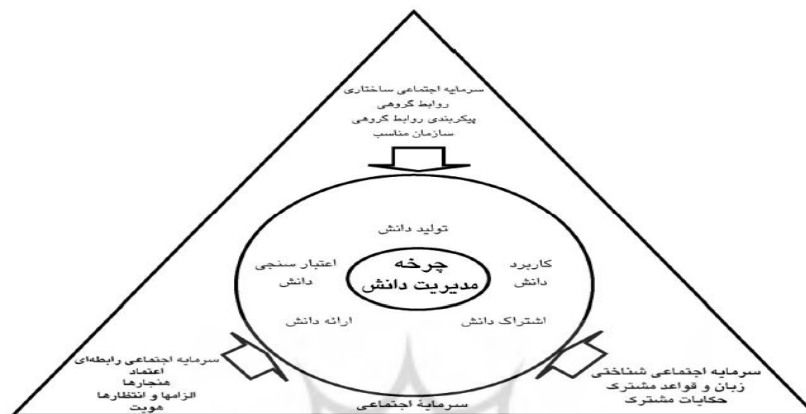
مقدمه

جهان امروز جهان سازمان‌های دانش‌بنیاد است، مدیریت دانش به‌منظور دستیابی به منابع جدید دانش بر نظریه‌های نوین مثل مدیریت دانش اجتماعی، که در پی دسترسی به حجم عظیم دانش مشتریان است، اتکا دارد (۱). در سال‌های اخیر، مدیریت دانش ابزاری کلیدی برای بهبود کارایی و عملکرد سازمانی تلقی شده (۲) و به سازمان‌ها امکان داده است فرصت‌های بازار را تشخیص داده و مزیت رقابتی خود را افزایش دهند (۱).

چالشی که اکنون سازمان‌ها با آن مواجه‌اند، تلاش برای به‌دست آوردن دانشی است که برتری رقابتی، قدرت خلاقیت و نوآوری و یادگیری سازمانی را در آنها تقویت کند و بر غنای دانش سازمانی بیفزاید، در راستای رسیدن به مزیت رقابتی پایدار نیز توجه به دانش موجود، چگونگی استفاده مؤثر از آن و ایجاد ساختاری برای استفاده از اطلاعات و دانش جدید امری مهم و حیاتی شمرده می‌شود که سازمان‌ها باید توجه ویژه‌ای به آن داشته باشد (۳). مدیریت دانش فرایند کشف، کسب، توسعه، تسهیم، نگهداری، ارزیابی و به‌کارگیری دانش مناسب توسط فرد مناسب در سازمان است که از طریق ایجاد پیوند بین منابع انسانی، فناوری اطلاعات و ارتباطات و ایجاد ساختاری مناسب برای دستیابی به اهداف سازمانی صورت می‌پذیرد (۴). امروزه سازمان‌ها دریافته‌اند که دارایی‌های ناملموس مانند سرمایه اجتماعی، تجربیات، دانش سازمانی و اطلاعات موجب موفقیت و بقای آنها می‌شود. شرکت‌ها به این نتیجه رسیده‌اند باید به آنچه می‌دانند (سرمایه اجتماعی)، بیش از آنچه دارند (سرمایه مادی) اهمیت بدهند. با افزایش سطوح رقابت در محیط‌های کار، بخش هزینه‌ای متقاعد شده‌اند که از دانش و تخصصی که در سازمان به سرمایه فکری معروف است و در نیروهای انسانی موجود در سازمان نهفته است، استفاده مؤثری کنند (۵).

سرمایه اجتماعی، مفهومی است که از مدت‌ها قبل مطرح بوده، اما در دو دهه اخیر بیش از گذشته، مورد توجه متخصصان مختلف در رشته‌های گوناگون مانند جامعه‌شناسی، اقتصاد، سیاست، برنامه‌ریزی شهری و... قرار گرفته و از دیدگاه‌های مختلف به تعریف آن پرداخته شده است. هافمن و همکاران (۲۰۰۵) اظهار می‌دارند که سرمایه اجتماعی به‌وسیله کارکرد آن تعریف می‌شود. سرمایه اجتماعی ماهیت واحدی ندارد، بلکه شامل دامنه گوناگونی از ماهیت‌هاست که دو ویژگی مشترک دارند؛ همه آنها دارای بعضی جنبه‌های ساختار اجتماعی‌اند و انجام بعضی کنش‌ها را برای افراد درون ساختار تسهیل می‌کنند (۶). در این پژوهش تعریف ناهاپیت و گوشال (۱۹۹۸) مدنظر قرار گرفته است. ناهاپیت و گوشال، سرمایه اجتماعی را از دیدگاه سازمانی تعریف می‌کنند. از دیدگاه آنها سرمایه اجتماعی جمع منابع بالفعل و بالقوه موجود

در درون، قابل دسترس از طریق و ناشی از شبکه روابط یک فرد یا یک واحد اجتماعی است (۷). به‌طور کلی، مطالبی را که در این قسمت در خصوص تأثیر ابعاد سه‌گانه سرمایه اجتماعی بر ابعاد مدیریت دانش مطرح شد، می‌توان در شکل (۱) تجسم کرد (۸).

شکل ۱. مدل مفهومی ارتباط بین سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش (۸)

عالی‌پور (۱۳۹۲) در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود با عنوان «ارزیابی سطح مدیریت دانش در اداره کل آموزش و پرورش استان خوزستان و شهرستان‌های تابعه در سال ۱۳۹۱» به این نتیجه رسید که بالاترین میانگین مربوط به مؤلفه به‌دست آوردن دانش و کمترین میانگین مربوط به مؤلفه «تسهیم و مبادله دانش» بوده که کمتر از حد متوسط است، یعنی آموزش و پرورش استان خوزستان در هیچ‌یک از مؤلفه‌های مدیریت دانش در سطح مطلوبی قرار ندارد (۹). زرگر (۱۳۹۱) در پایان‌نامه دکتری خود با عنوان «تأثیر سرمایه فکری و اجتماعی بر مدیریت دانش و نقش آن بر اثربخشی سازمانی در سازمان‌های ورزشی ایران» نشان داد که نتایج حاصله سرمایه اجتماعی تأثیر مثبت و معناداری بر مدیریت دانش ندارد. سرمایه فکری تأثیر مثبت و معناداری بر مدیریت دانش دارد. مدیریت دانش تأثیر مثبت و معناداری بر اثربخشی سازمانی دارد، سرمایه اجتماعی به‌صورت غیرمستقیم و از طریق مدیریت دانش بر اثربخشی سازمان تأثیر معناداری ندارد. سرمایه فکری به‌صورت غیرمستقیم و از طریق مدیریت دانش بر اثربخشی سازمان تأثیر معناداری دارد. براساس نتایج تحقیق حاضر شناخت و آگاهی از وضعیت سرمایه فکری به افزایش مدیریت دانش در سازمان‌های ورزشی و در نهایت اثربخشی سازمان منجر می‌شود (۱۰). محمودی توپکانلو (۱۳۹۰) در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود با عنوان «بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و میزان

اجرای مدیریت دانش در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر مشهد» به این نتیجه رسید که در میان ابعاد سرمایه اجتماعی بعد رابطه‌ای بیشترین ارتباط را با میزان اجرای مدیریت دانش دارد (۸). احمدی (۱۳۹۰) در پژوهش خود به بررسی نقش سرمایه اجتماعی در اثربخشی مدیریت دانش پرداخت، که در آن سرمایه اجتماعی براساس سه بعد شناختی، ابعاد رابطه‌ای و ساختاری و مدیریت دانش براساس سه بعد دانش، ذخیره‌سازی دانش، پالایش دانش مداوم، استفاده از دانش و دانش به اشتراک‌گذاری بررسی شد. نتایج پژوهش نشان داد که رابطه معناداری بین سه بعد از سرمایه اجتماعی و اثربخشی مدیریت دانش وجود دارد (۱۱).

حدادنیا و شهیدی (۲۰۱۶) در تحقیقی با عنوان «تجزیه و تحلیل رابطه بین مدیریت دانش و سرمایه اجتماعی با کارآفرینی کارکنان در دانشگاه شیراز» به این نتیجه رسیدند که بین مدیریت دانش و کارآفرینی کارکنان، و بین سرمایه اجتماعی و کارآفرینی رابطه معناداری وجود دارد (۱۲). ختیری و همکاران (۲۰۱۵)، در تحقیقی با عنوان «رابطه بین مدیریت دانش و سرمایه اجتماعی در دانشگاه آزاد اسلامی گرگان که جامعه آماری آن شامل استادان دانشگاه آزاد اسلامی گرگان بود، نشان دادند همبستگی مثبت و معناداری بین مدیریت دانش و سرمایه اجتماعی وجود دارد (۱۳). ریچسن و همز و همکاران (۲۰۱۵) در تحقیقی با عنوان «تأثیر مدیریت دانش و سرمایه اجتماعی بر توانایی دینامیک در سازمان‌ها، به بررسی دو بعد کلیدی دانش، دانش ضمنی و غیرضمنی پرداختند و به این نتیجه رسیدند اگرچه شیوه km ضمنی DC (قابلیت دینامیک) را فعال می‌کند، موجودیت سرمایه اجتماعی ربطی به DC ندارد. همچنین این تحقیق با یک نگاه عملی بر پیشرفت DC به پایان رسید (۱۴). وظیفه دمیرچی و جهانبخش بشارلو (۲۰۱۲) در پژوهشی با عنوان «مدیریت دانش و سرمایه اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی» به بررسی مدیریت دانش و سرمایه اجتماعی کارکنان در دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمی پرداختند و به این نتیجه رسیدند که، رابطه مثبتی بین مدیریت-دانش و سرمایه اجتماعی در دانشگاه آزاد اسلامی وجود دارد (۱۵). منوریان و امینی (۲۰۰۹) در پژوهشی به روش توصیفی-پیمایشی به بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش پرداختند. نتایج پژوهش آنها نشان داد که بین انواع سرمایه اجتماعی (ساختاری، رابطه‌ای و شناختی) و ابعاد مدیریت دانش رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. همچنین آنها نتیجه گرفتند که از بین عناصر سرمایه اجتماعی بعد رابطه‌ای و ساختاری تأثیر بیشتری بر مدیریت دانش دارند و از بین

ابعاد مدیریت دانش، تأثیر سرمایه اجتماعی بر دو بعد تولید دانش و اشتراک دانش بیشتر از سایر ابعاد آن است (۱۶).

استفاده بهینه از سرمایه‌های مالی و فیزیکی و انسانی در سازمان بدون شبکه روابط متقابل بین اعضای سازمان که توأم با اعتماد، محبت و دوستی در جهت حفظ ارزش‌ها و هنجارهای سازمانی است، امکان‌پذیر نخواهد بود (۱۷)؛ بنابراین ایجاد و گسترش فرهنگ و جوی در سازمان که این نوع ارتباطات و تعاملات را ترغیب کند، بر مبادله اطلاعات و دانش بین افراد تأثیرگذار خواهد بود و از ضرورت‌های مدیریت دانش است (۱۸). در این زمینه، ناهاپیت و گوشال^۱ (۱۹۹۸) اظهار می‌دارند سرمایه اجتماعی از قابلیت‌ها و دارایی‌های مهم سازمانی است که با گسترش اعتماد و شبکه روابط بین افراد می‌تواند به سازمان‌ها در خلق و تسهیم دانش بسیار کمک کرده و برای آنها در مقایسه با سازمان‌های دیگر مزیت سازمانی پایدار ایجاد کند (۷). از آنجا که آموزش و پرورش نیز مانند سایر سازمان‌ها بدون دانش نمی‌تواند خود را سازمان داده و به‌عنوان نظامی زنده و پویا به حیات خود ادامه دهد، در نتیجه پیاده‌سازی اصول مدیریت دانش در آموزش و پرورش اهمیت بیشتری دارد. از آنجا که در تحقیقات مربوط به این موضوع کمتر پرداخته شده، در این پژوهش می‌خواهیم بدانیم که آیا مدیریت دانش در معلمان ورزش استقرار دارد؟ و اگر وجود دارد، نقشی بر آنها به‌عنوان سرمایه اجتماعی داشته است؟ و سؤال اصلی خود را به این صورت مطرح می‌کند که آیا می‌توان بین مؤلفه‌های مدیریت دانش و ابعاد سرمایه اجتماعی در جامعه آماری نامبرده ارتباطی جست‌وجو کرد.

روش‌شناسی پژوهش

این تحقیق از منظر هدف، کاربردی و از لحاظ روش از تحقیق‌های توصیفی - تحلیلی است. جمع‌آوری اطلاعات به شکل میدانی انجام گرفت. جامعه آماری پژوهش معلمان تربیت بدنی استان خراسان رضوی (۲۴۸۱ نفر) بودند. نمونه‌گیری به روش ترکیبی به‌صورت طبقه‌ای با تخصیص متناسب و نوع تصادفی انتخاب صورت گرفت، بدین‌منظور از پرسشنامه مدیریت دانش سلمانی مقدم (۱۳۹۱) که برگرفته از پرسشنامه استاندارد مدیریت دانش شرون لاوسون (۲۰۰۳) و شامل ۲۶ سؤال در قالب شش خرده‌مقیاس (دانش آفرینی، جذب دانش، سازمان‌دهی دانش، ذخیره دانش، انتشار دانش و کاربرد دانش) بوده و براساس

1 . Nahapiet and Goshal, 1998

مقیاس پنج‌ارزشی لیکرت اندازه‌گیری شده است (۱۹)؛ و پرسشنامه سرمایه اجتماعی ناهاپیت و گوشال (۱۹۹۸) که شامل ۱۲ سؤال در قالب سه خرده‌مقیاس (شناختی، ارتباطی و ساختاری) بوده و براساس مقیاس پنج‌ارزشی لیکرت اندازه‌گیری شده استفاده شده است (۸). روایی و اعتبار پرسشنامه مدیریت دانش سلمانی مقدم (۱۳۹۱) و پرسشنامه سرمایه اجتماعی ناهاپیت و گوشال (۱۹۹۸) به رؤیت ۱۳ تن از متخصصان و صاحب‌نظران استادان مدیریت ورزشی دانشگاه آزاد واحد مشهد و دانشگاه فردوسی مشهد رسید و تأیید شد. پایایی یا قابلیت اعتماد، از ویژگی‌های فنی ابزار اندازه‌گیری است. در تحقیق حاضر، مقدار آلفای کرونباخ با استفاده از نرم‌افزار spss نسخه ۲۲ در پرسشنامه مدیریت دانش ۰/۹۳۴ و در پرسشنامه سرمایه اجتماعی ۰/۹۴۵ است که بیانگر ثبات و قابلیت درونی این پرسشنامه‌هاست. در بخش آمار توصیفی از آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف و آمار استنباطی مناسب مانند رگرسیون چندگانه با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

آزمون نرمال بودن متغیرها

در این پژوهش برای بررسی نرمال بودن متغیرها، از آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف استفاده شد. نتایج آزمون در جدول ۱ نشان داده شده است. ادعای نرمال بودن داده‌ها تأیید می‌شود و تمام متغیرهای این پژوهش توزیع نرمال دارند، بنابراین از آزمون‌های پارامتری استفاده می‌شود.

جدول ۱. نتایج آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف

ابعاد	آماره Z	سطح معناداری	نتیجه
مدیریت دانش	۱/۹۹۲	۰/۰۸۹	نرمال است
	۱/۴۷۶	۰/۱۰۸	نرمال است
	۱/۵۹۱	۰/۰۸۱	نرمال است
	۱/۱۹۸	۰/۱۱۳	نرمال است
	۱/۴۷۵	۰/۰۹۱	نرمال است
	۱/۲۵۲	۰/۰۹۳	نرمال است
سرمایه شناختی	۱/۶۳۴	۰/۱۱۹	نرمال است
	۱/۴۰۵	۰/۲۱۲	نرمال است
	۱/۴۲۹	۰/۳۵۱	نرمال است

برای بررسی پژوهش حاضر از آزمون رگرسیون چندگانه استفاده می‌شود. در این پژوهش به بررسی رابطه هر یک از ابعاد سرمایه اجتماعی (سرمایه شناختی، سرمایه رابطه‌ای، ساختاری) با هر یک از مؤلفه‌های مدیریت دانش در معلمان تربیت بدنی خراسان رضوی پرداخته می‌شود.

به منظور بررسی رابطه هر یک از مؤلفه‌های مدیریت دانش در معلمان تربیت بدنی خراسان رضوی با سرمایه شناختی، ابتدا پیش‌شرط‌های مدل رگرسیون بررسی می‌شود. مقدار احتمال مربوط به آزمون کولموگروف اسمیرنوف برابر $0/650$ می‌باشد که از $0/05$ بزرگ‌تر است، بنابراین با اطمینان 95% نرمال بودن باقیمانده‌ها تأیید می‌شود. مقدار آماره دوربین-واتسون برابر $2/013$ است، با توجه به اینکه این مقدار نزدیک به عدد 2 است، از این رو می‌توان استقلال باقیمانده‌ها در مدل برازش‌شده را پذیرفت. نمودار پراکنش آماری باقیمانده‌های استاندارد شده در مقابل پیش‌بینی استاندارد شده روندی مشاهده نشده و تقارن مشاهدات حول خط صفر می‌باشد؛ بنابراین همسانی واریانس‌های باقیمانده‌ها تأیید می‌شود. با توجه به جدول 2 ، مقادیر VIF و $Tolerance$ برای متغیرهای مستقل به ترتیب کوچک‌تر از 10 و بزرگ‌تر از $0/1$ است، در نتیجه در مدل مشکل هم خطی بین متغیرهای مستقل مشاهده نمی‌شود. بنابراین با توجه به تأیید همه پیش‌شرط‌های مذکور، می‌توان به نتایج حاصل از مدل نهایی برازش‌شده اطمینان داشت و در ادامه با توجه به نتایج به دست آمده از جدول 2 ، به آزمون پرداخته می‌شود.

بررسی کفایت مدل:

با توجه به جدول 2 ، مقدار آماره F برابر با $36/296$ و سطح معناداری مدل برابر با $0/000$ است که نشان‌دهنده کفایت مدل در سطح اطمینان 95 درصد است. بر این اساس می‌توان پذیرفت که مدل به طور کلی توان تبیین بخشی از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل را دارد. همچنین مقدار آماره ضریب تعیین تعدیل شده $R^2 (0/389)$ نشان می‌دهد که متغیرهای مدل در مجموع توان تبیین $38/9$ درصد از تغییرات متغیر وابسته را دارند؛ مدل رگرسیونی به دست آمده به صورت زیر است. شایان ذکر است متغیرهایی که معنادار نبودند، از مدل حذف شده‌اند و تنها متغیرهای معنادار در این مدل رگرسیونی حضور دارند.

جدول ۲. نتایج آزمون رگرسیون چندگانه (متغیر وابسته: سرمایه شناختی)

سطح معناداری (Sig)	آماره t	ضریب بتا (β)		متغیر
		استاندارد	غیراستاندارد	
۰/۰۰۰*	۴/۷۶۲	-	۰/۸۹۷	ضریب ثابت
۰/۰۰۱*	۳/۴۰۳	۰/۲۱۱	۰/۲۲۳	دانش آفرینی
۰/۱۸۲	۱/۳۳۷	۰/۰۷۶	۰/۰۶۸	جذب دانش
۰/۰۰۳*	۲/۹۵	۰/۲۳۲	۰/۲۳۳	سازماندهی دانش
۰/۳۶۰	۰/۹۱۶	۰/۰۶۷	۰/۰۶۳	ذخیره دانش
۰/۸۳۵	-۰/۲۰۹	-۰/۰۱۶	-۰/۰۱۵	انتشار دانش
۰/۰۲۴*	۲/۲۶۵	۰/۱۶۸	۰/۱۵۹	کاربرد دانش
۰/۰۰۰*		سطح معناداری مدل (Sig)	۳۶/۲۹۶	آماره F
۰/۳۸۹	R ² (adj)	ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۴۰	ضریب تعیین R ²

* معناداری در سطح ۰/۰۵

(کاربرد دانش) ۰/۱۵۹ + (سازماندهی دانش) ۰/۲۳۳ + (دانش آفرینی) ۰/۲۲۳ + (سرمایه شناختی) ۰/۸۹۷ =

با توجه به جدول ۲، می‌توان گفت مؤلفه‌های دانش آفرینی، سازماندهی دانش و کاربرد دانش در معلمان تربیت بدنی خراسان رضوی بر سرمایه شناختی تأثیر معناداری دارد و از آنجا که مقدار ضرایب رگرسیون مربوط به این متغیرها به ترتیب برابر با ۰/۲۲۳، ۰/۲۳۳ و ۰/۱۵۹ بوده و مثبت‌اند؛ بنابراین نوع تأثیر، مثبت است. همچنین با مقایسه ضریب بتا استاندارد می‌توان گفت مؤلفه سازماندهی دانش با بزرگ‌ترین ضریب بتا استاندارد (۰/۲۳۳) بیشترین تأثیر را بر روی سرمایه شناختی دارد.

برای بررسی رابطه هر یک از مؤلفه‌های مدیریت دانش در معلمان تربیت بدنی خراسان رضوی با سرمایه رابطه‌ای ابتدا پیش‌شرط‌های مدل رگرسیون بررسی می‌شود. مقدار احتمال مربوط به آزمون کولموگروف اسمیرنوف برابر ۰/۴۸۷ می‌باشد که از ۰/۰۵ بزرگ‌تر است، بنابراین با اطمینان ۹۵٪ نرمال بودن باقیمانده‌ها تأیید می‌شود. مقدار آماره دوربین-واتسون برابر ۱/۹۸ است، با توجه به اینکه این مقدار نزدیک به عدد ۲ است، از این رو می‌توان استقلال باقیمانده‌ها در مدل برازش شده را پذیرفت. نمودار پراکنش آماری باقیمانده‌های استاندارد شده در مقابل پیش‌بینی استاندارد شده روندی مشاهده نشده و تقارن

مشاهدات حول خط صفر است؛ بنابراین همسانی واریانس‌های باقیمانده‌ها تأیید می‌شود. با توجه به جدول ۳، مقادیر VIF و Tolerance برای متغیرهای مستقل به ترتیب کوچک‌تر از ۱۰ و بزرگ‌تر از ۰/۱ است، در نتیجه در مدل مشکل هم‌خطی بین متغیرهای مستقل مشاهده نمی‌شود. بنابراین با توجه به تأیید همه پیش‌شرط‌های مذکور، می‌توان به نتایج حاصل از مدل نهایی برازش‌شده اطمینان داشت و در ادامه با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از جدول ۳، به آزمون پرداخته می‌شود.

با توجه به جدول ۳، مقدار آماره F برابر با ۱۹/۹۳۶ و سطح معناداری مدل برابر با ۰/۰۰۰ است که نشان‌دهنده کفایت مدل در سطح اطمینان ۹۵ درصد می‌باشد. بر این اساس می‌توان پذیرفت که مدل به‌طور کلی توان تبیین بخشی از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل را دارد. همچنین مقدار آماره ضریب تعیین تعدیل‌شده R^2 (۰/۲۵۴) نشان می‌دهد که متغیرهای مدل در مجموع توان تبیین ۲۵/۴ درصد از تغییرات متغیر وابسته را دارند؛ مدل رگرسیونی به‌دست‌آمده به‌صورت زیر است. شایان ذکر است متغیرهایی که معنادار نبودند، از مدل حذف شده‌اند و تنها متغیرهای معنادار در این مدل رگرسیونی حضور دارند.

(کاربرد دانش) ۰/۱۳۵ + (سازماندهی دانش) ۰/۱۷۵ + (جذب دانش) ۰/۰۹۵ + ۱/۸۴۷ = سرمایه رابطه‌ای
با توجه به جدول ۳، می‌توان گفت مؤلفه‌های جذب دانش، سازماندهی دانش و کاربرد دانش در معلمان تربیت بدنی خراسان رضوی بر سرمایه رابطه‌ای تأثیر معناداری دارد و از آنجا که مقدار ضرایب رگرسیون مربوط به این متغیرها به ترتیب برابر با ۰/۰۹۵، ۰/۱۷۵ و ۰/۱۳۵ بوده و مثبت‌اند، بنابراین نوع تأثیر، مثبت است. همچنین با مقایسه ضریب بتا استاندارد می‌توان گفت مؤلفه سازماندهی دانش با بزرگ‌ترین ضریب بتا استاندارد (۰/۱۹۷) بیشترین تأثیر را بر روی سرمایه رابطه‌ای دارد.

برای بررسی رابطه هر یک از مؤلفه‌های مدیریت دانش در معلمان تربیت بدنی خراسان رضوی با سرمایه ساختاری، ابتدا پیش‌شرط‌های مدل رگرسیون بررسی می‌شود. مقدار احتمال مربوط به آزمون کولموگروف اسمیرنوف برابر ۰/۴۷۲ می‌باشد که از ۰/۰۵ بزرگ‌تر است، بنابراین با اطمینان ۹۵٪ نرمال بودن باقیمانده‌ها تأیید می‌شود. مقدار آماره دوربین-واتسون برابر ۱/۸۷ است، با توجه به اینکه این مقدار نزدیک به عدد ۲ است، از این رو می‌توان استقلال باقیمانده‌ها در مدل برازش‌شده را پذیرفت. نمودار پراکنش آماری باقیمانده‌های استانداردشده در مقابل پیش‌بینی استانداردشده روندی مشاهده نشده و تقارن مشاهدات حول خط صفر است؛ بنابراین همسانی واریانس‌های باقیمانده‌ها تأیید می‌شود.

جدول ۳. نتایج آزمون رگرسیون چندگانه (متغیر وابسته: سرمایه رابطه‌ای)

متغیر	ضریب بتا (β)		سطح معناداری (Sig)	آماره t
	استاندارد	غیراستاندارد		
ضریب ثابت	-	۱/۸۴۷	۰/۰۰۰*	۱۰/۰۱۵
دانش آفرینی	۰/۰۸۵	۰/۰۸	۰/۲۱۴	۱/۳۴۶
جذب دانش	۰/۱۲۱	۰/۰۹۵	۰/۰۴۷*	۱/۹۰۹
سازماندهی دانش	۰/۱۹۷	۰/۱۷۵	۰/۰۲۴*	۲/۲۷۱
ذخیره دانش	-۰/۰۹۵	-۰/۰۷۹	۰/۲۳۹	-۱/۱۸۱
انتشار دانش	۰/۱۳۱	۰/۱۱۱	۰/۱۱۲	۱/۵۹۲
کاربرد دانش	۰/۱۶۱	۰/۱۳۵	۰/۰۵۰*	۱/۹۶۴
آماره F	۱۹/۹۳۶		سطح معناداری مدل (Sig)	۰/۰۰۰*
ضریب تعیین R ²	ضریب تعیین تعدیل شده (adj R ²)		۰/۲۵۴	

* معناداری در سطح ۰/۰۵

با توجه به جدول ۴، مقادیر VIF و Tolerance برای متغیرهای مستقل به ترتیب کوچک‌تر از ۱۰ و بزرگ‌تر از ۰/۱ بوده، در نتیجه در مدل مشکل هم‌خطی بین متغیرهای مستقل مشاهده نمی‌شود. بنابراین با توجه به تأیید همه پیش‌شرط‌های مذکور، می‌توان به نتایج حاصل از مدل نهایی برازش شده اطمینان داشت و در ادامه با توجه به نتایج به دست آمده از جدول ۴، به آزمون پرداخته می‌شود.

بررسی کفایت مدل:

با توجه به جدول ۴، مقدار آماره F برابر با ۱۴/۸۸۳ و سطح معناداری مدل برابر با ۰/۰۰۰ است که نشان‌دهنده کفایت مدل در سطح اطمینان ۹۵ درصد می‌باشد. بر این اساس می‌توان پذیرفت که مدل به‌طور کلی توان تبیین بخشی از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل را دارد. همچنین مقدار آماره ضریب تعیین تعدیل شده R² (۰/۲۰۰) نشان می‌دهد که متغیرهای مدل در مجموع توان تبیین ۲۰ درصد از تغییرات متغیر وابسته را دارند؛ مدل رگرسیونی به دست آمده به صورت زیر است. شایان ذکر است متغیرهایی که معنادار نبودند، از مدل حذف شده‌اند و تنها متغیرهای معنادار در این مدل رگرسیونی حضور دارند.

(انتشار دانش) ۰/۱۷ + (سازماندهی دانش) ۰/۱۸۴ + ۲/۱۹۲ = سرمایه ساختاری

با توجه به جدول ۴، می‌توان گفت مؤلفه‌های سازماندهی دانش و انتشار دانش در معلمان تربیت بدنی خراسان رضوی بر سرمایه ساختاری تأثیر معناداری دارد و از آنجا که مقدار ضرایب رگرسیون مربوط به این متغیرها به ترتیب برابر با ۰/۱۸۴ و ۰/۱۷ بوده و مثبت‌اند، بنابراین نوع تأثیر، مثبت است. همچنین با مقایسه ضریب بتا استاندارد می‌توان گفت مؤلفه سازماندهی دانش با بزرگ‌ترین ضریب بتا استاندارد (۰/۱۹۱) بیشترین تأثیر را بر روی سرمایه ساختاری دارد.

جدول ۴. نتایج آزمون رگرسیون چندگانه (متغیر وابسته: سرمایه ساختاری)

سطح معناداری (Sig)	آماره t	ضریب بتا (β)		متغیر
		استاندارد	غیراستاندارد	
۰/۰۰۰*	۱۰/۵۷۴	-	۲/۱۹۲	ضریب ثابت
۰/۲۳۷	-۱/۱۸۴	-۰/۰۸۴	-۰/۰۸۵	دانش آفرینی
۰/۰۷۲	۱/۸۰۳	۰/۱۱۸	۰/۱	جذب دانش
۰/۰۳۴*	۲/۱۲۵	۰/۱۹۱	۰/۱۸۴	سازماندهی دانش
۰/۳۵۰	۰/۹۳۶	۰/۰۷۸	۰/۰۷۱	ذخیره دانش
۰/۰۳۱*	۲/۱۶۲	۰/۱۸۴	۰/۱۷	انتشار دانش
۰/۶۷۶	۰/۴۱۸	۰/۰۳۶	۰/۰۳۲	کاربرد دانش
۰/۰۰۰*		سطح معناداری مدل (Sig)	۱۴/۸۸۳	آماره F
۰/۲۰۰	R ²	ضریب تعیین تعدیل شده (adj)	۰/۲۱۵	ضریب تعیین R ²

* معناداری در سطح ۰/۰۵

بحث و نتیجه‌گیری

امروزه دانش سازمانی منبع ناملموسی برای کسب برتری رقابتی و بسیار ارزشمند شناخته شده است. بیشتر سازمان‌ها به مدیریت چنین دانش نامحسوسی برای به‌دست آوردن و حفظ مزیت رقابتی توجه کرده‌اند. مدیریت دانش بر سه موضوع افراد، فناوری و فرایندها تأکید دارد و تلاش می‌کند از طریق تعامل بین این عوامل و ایجاد محیطی مبتنی بر مشارکت، همکاری و اعتماد متقابل، زمینه اشتراک، تبادل و انتقال دانش در سازمان را به‌منظور دستیابی به هدف‌های سازمانی آماده کند (۲۰). به‌عبارت دیگر، استفاده بهینه از سرمایه‌های مالی، فیزیکی و انسانی در سازمان بدون شبکه روابط متقابل بین اعضای سازمان که

توأم با اعتماد، محبت و دوستی در جهت حفظ ارزش‌ها و هنجارهای سازمانی است، امکان‌پذیر نخواهد بود. از طرف دیگر، انتقال اطلاعات و دانش در سطح کلان و خرد بین افراد سازمان‌ها، به افرادی بستگی دارد که این انتقال را تسهیل و تسریع می‌کنند؛ بنابراین ایجاد و گسترش فرهنگ و فضایی در سازمان که این نوع ارتباطات و تعاملات را ترغیب کند، بر مبادله اطلاعات و دانش بین افراد تأثیرگذار خواهد بود و از ضرورت‌های مدیریت دانش است (۲۱). بنابراین نتایج تحقیق، در میان مؤلفه‌های مدیریت دانش، مؤلفه سازماندهی دانش بیشترین تأثیر را بر روی هریک از ابعاد سرمایه اجتماعی (شناختی، رابطه‌ای، ساختاری) دارد که در این قسمت به بحث و نتیجه‌گیری پرداخته می‌شود.

در مؤلفه‌های مدیریت دانش تنها مؤلفه‌های دانش‌آفرینی، سازماندهی دانش و کاربرد دانش در معلمان تربیت بدنی خراسان رضوی بر سرمایه شناختی تأثیر معناداری دارد که در میان این مؤلفه‌ها، مؤلفه سازماندهی دانش با بزرگ‌ترین ضریب بتا استاندارد (۰/۲۳۲) بیشترین تأثیر را بر روی سرمایه شناختی دارد؛ که در بعد دانش‌آفرینی ممکن است به این دلیل باشد که معلمان تربیت بدنی از منابع مختلف دانش مانند عوامل فنی (مدیران و...) و عوامل اجرایی و همکاران و حتی سایر سازمان‌ها از سازوکارهایی که برای تولید دانش وجود دارد، استفاده کرده و در این زمینه حتی توسط این‌گونه عوامل، نیز تشویق می‌شوند و مورد استقبال قرار می‌گیرند که در این زمینه به شکل‌گیری ارزش‌ها، اهداف و دید سازمانی مشترک منجر شده و موجب گسترش شناخت و همکاری براساس تجربیات و شکل‌گیری حکایات مشترک (زیرمجموعه‌های بعد شناختی سرمایه اجتماعی) می‌شود که با تحقیق احمدی (۱۳۹۰)، محمودی توپکانلو (۱۳۹۰) همسو و با تحقیق منوریان و امینی (۲۰۰۹) و با تحقیق زرگر (۱۳۹۱) ناهمسوست (۱۶،۱۱)، ۸، ۱۰). در بعد سازماندهی دانش ممکن است به این دلیل باشد که در مدارس که معلمان تربیت بدنی مشغول هستند، سازوکارهایی جهت به‌روزرسانی دانش عوامل فنی و اجرایی و حتی استخراج منابع مختلف و یکپارچه‌سازی منابع مختلف دانش وجود دارد، یعنی سعی می‌کنند از تجربه‌ها و منابع دانشی موجود استفاده کنند که این امر خود به تقویت ارزش‌ها و اهداف و دید سازمانی مشترک منجر شده و موجب گسترش شناخت و همکاری در بین معلمان تربیت بدنی می‌شود که با تحقیق محمودی توپکانلو (۱۳۹۰) همسو و با تحقیق زرگر (۱۳۹۱) ناهمسوست (۸، ۱۰). در بعد کاربرد دانش ممکن است به این دلیل باشد که برای توسعه دانش و استفاده غیرمجاز یا نامناسب دانش در درون و بیرون مدرسه و استفاده از دانش برای نیازهای مهم رقابتی با سایر سازمان‌ها و تجزیه و تحلیل و ارزیابی دقیق دانش موجود در سطح مدارس تمهیداتی اندیشیده شده است که در جهت رسیدن به این‌گونه تمهیدات خواه‌ناخواه در بین معلمان تربیت

بدنی دید سازمانی مشترک ارزش‌ها و اهداف مشترک شکل می‌گیرد که خود می‌تواند دلیلی بر ارتباط معنادار کاربرد دانش با بعد سرمایه شناختی باشد که با تحقیق احمدی (۱۳۹۰) همسو و با تحقیق محمودی توپکانلو (۱۳۹۰) و زرگر (۱۳۹۱) ناهمسوست (۱۰، ۸، ۱۱).

در مؤلفه‌های مدیریت دانش تنها مؤلفه‌های جذب دانش، سازماندهی دانش و کاربرد دانش در معلمان تربیت بدنی خراسان رضوی بر سرمایه رابطه‌ای تأثیر معناداری دارد که در میان این مؤلفه‌ها مؤلفه سازماندهی دانش با بزرگ‌ترین ضریب بتا استاندارد (۰/۱۹۷) بیشترین تأثیر را بر روی سرمایه رابطه‌ای دارد؛ که در مؤلفه جذب دانش ممکن است به این دلیل باشد که نظرهای عوامل فنی و اجرایی در مدارس مورد استقبال قرار گرفته و در جهت تبدیل دانش به برنامه‌های عملی و توسعه و موفقیت مدرسه به کار رفته و روش‌هایی برای دریافت و انتقال دانش از منابع مختلف دانش در نظر گرفته می‌شود. این عوامل خواه‌ناخواه سبب شکل‌گیری روابط مبتنی بر اعتماد متقابل و گسترش فرهنگ کار تیمی و روحیه انتقادپذیری بالاو تعهد به اهداف سازمان و احساس اینکه عضو یک خانواده مشترک در سازمان در بین معلمان تربیت بدنی (زیرمجموعه‌های بعد رابطه‌ای سرمایه اجتماعی) می‌شود که با تحقیق محمودی توپکانلو (۱۳۹۰) همسو و با تحقیق زرگر (۱۳۹۱) ناهمسوست (۱۰، ۸). در مؤلفه سازمان‌دهی دانش ممکن است به این دلیل باشد که چون در جهت صورت گرفتن عملیات به‌روزرسانی، استخراج، طبقه‌بندی و یکپارچه‌سازی منابع مختلف دانش نیاز در بین معلمان تربیت بدنی که همگی از زیرمجموعه‌های مؤلفه سازمان‌دهی دانش (مدیریت دانش) است، خواه‌ناخواه روابط مبتنی بر اعتماد متقابل، فرهنگ کار تیمی و داشتن روحیه انتقادپذیری بالا گسترش یافته که در نهایت سبب افزایش تعهد سازمانی و احساس عضویت در خانواده مشترک سازمانی و تقویت بعد رابطه‌ای سرمایه اجتماعی در معلمان تربیت بدنی می‌شود که با تحقیق محمودی توپکانلو (۱۳۹۰) همسو و با تحقیق زرگر (۱۳۹۱) ناهمسوست (۱۰، ۸). در مؤلفه کاربرد دانش ممکن است به این دلیل باشد که برای توسعه دانش و استفاده غیرمجاز یا نامناسب دانش در درون و بیرون مدرسه و استفاده از دانش برای نیازهای مهم رقابتی با سایر سازمان‌ها و تجزیه و تحلیل و ارزیابی دقیق دانش موجود در سطح مدارس تمهیداتی اندیشیده شده است که خواه‌ناخواه در جهت رسیدن به این‌گونه تمهیدات روابط مبتنی بر صداقت اعتماد متقابل و گسترش فرهنگ کار تیمی و همکاری به‌عنوان یک الزام، شکل می‌گیرد که با تحقیق احمدی (۱۳۹۰) همسو و با تحقیق محمودی توپکانلو (۱۳۹۰) و زرگر (۱۳۹۱) ناهمسوست (۱۰، ۸، ۱۱).

در مؤلفه‌های مدیریت دانش تنها مؤلفه‌های سازماندهی دانش و انتشار دانش در معلمان تربیت بدنی خراسان رضوی بر سرمایه ساختاری تأثیر معناداری دارد که باز در میان این مؤلفه‌ها مؤلفه سازماندهی دانش با بزرگ‌ترین ضریب بتا استاندارد (۰/۱۹۱) بیشترین تأثیر را بر روی سرمایه ساختاری دارد؛ که در مؤلفه سازماندهی ممکن است به این دلیل باشد که چون عملیات به‌روزرسانی، استخراج، طبقه‌بندی و یکپارچه‌سازی منابع مختلف دانش نیاز در بین معلمان تربیت بدنی صورت گرفته که خواه‌ناخواه افراد جهت پیاده‌سازی این امر مهم روابطشان را با یکدیگر گسترش داده و سبب شکل‌گیری روابط کاری خوب در بین همدیگر شده که منجر به شکل‌گیری گروه‌ها و توسعه سازمان که همگی منجر به تقویت زیرمجموعه‌های بعد ساختاری سرمایه اجتماعی می‌شود که با تحقیق محمودی توپکانلو (۱۳۹۰) همسو و با تحقیق زرگر (۱۳۹۱) مغایر است (۱۰،۸). در مؤلفه انتشار دانش ممکن است به این دلیل باشد که چون انتشار دانش با عواملی مانند استفاده از کتابخانه، جلسات بحث و تبادل نظر و جلسات آموزشی، استفاده از گزارش‌های به‌هنگام و قرارگیری دانش به شکلی قابل دسترسی (فیلم، سی‌دی و...) سروکار دارد، در نتیجه افراد جبهه‌منظور پیاده‌سازی این امر مهم نیازمند یکدیگرند و وظایف باید به‌صورت گروهی تقسیم شود و گروه‌ها با ارتباطات کاری خوبی که ایجاد می‌کنند، خواه‌ناخواه موجب تقویت ساختار ارتباطی بین همدیگر می‌شوند که می‌تواند دلیلی بر وجود ارتباط معنادار انتشار دانش با بعد ساختاری سرمایه اجتماعی باشد که با تحقیق احمدی (۱۳۹۰) و منوریان و امینی (۲۰۰۹) همسو و تحقیق محمودی توپکانلو (۱۳۹۰) و زرگر (۱۳۹۱) ناهم‌سوست (۱۶،۱۱،۱۰،۸).

با توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود مسئولان و مدیران آموزش پرورش در جهت توسعه و گسترش هرچه بیشتر دانش با برگزاری همایش‌ها و ... به تقویت برخی از مؤلفه‌های مدیریت دانش که نقش ضعیف‌تری در بین معلمان تربیت بدنی دارند، بپردازند، چراکه این امر موجب تقویت سازمان به لحاظ علمی و افزایش تعهد کاری در سازمان می‌شود و تقویت هرچه بیشتر منابع انسانی سازمان و در نهایت سرمایه‌های اجتماعی غنی‌تر و فرهنگ آموزشی کامل‌تر را در پی خواهد داشت.

منابع و مأخذ

1. Mohseni F, Seyed Danesh SY, Chirani E. The study of knowledge management's effect on CRM success, considering the intermediary effect of organizational factors. *International Journal of Economy, Management and Social Sciences*. 2014;3(8):396-9.

2. Zack M, McKeen J, Singh S. Knowledge management and organizational performance: an exploratory analysis. *Journal of knowledge management*. 2009 Oct 23;13(6):392-409.
3. Gholamian MR; Khajeh Afzali M; Ebrahimi B. Customer Relationship Management, Tadbir, 2006: p. 178, pp. 68-54.(in Persian)
4. Salavati A, kafeye P, Salepour k. Investigating the Effects of Knowledge Management on Customer Relationship Management in Rafah Bank (Case Study: Kurdistan Province). *Beyond Management*, 2011 : p. 16, pp. 78-59.(in Persian)
5. Davanport, T., Prosak, L. *Working Knowledge: How Organizations Manage What They Know*. Cambridge, MA, Harvard Business School Press, 2002.: 18-25.
6. Hoffman J, Hoelscher ML, Sherif K. Social capital, knowledge management, and sustained superior performance. *Journal of knowledge management*. 2005 Jun 1;9(3):93-100.
7. Nahapiet J, Ghoshal S. Social capital, intellectual capital, and the organizational advantage. *Academy of management review*. 1998 Apr 1;23(2):242-66.
8. Mahmudi Toopkanloo H. Investigating the Relationship between Social Capital and the Level of Knowledge Management Implementation in the University Libraries of Mashhad". Master's Degree in Library and Information Science, Ferdowsi University of Mashhad, Faculty of Educational Sciences and Psychology. 2011. (in Persian)
9. Aale Pour R. Assessment of Knowledge Management Level in the General Directorate of Education in Khuzestan Province and its Subsidiary Cities in 2012". Master's thesis of executive management, Payam Noor University of Karaj, Faculty of Management, Economics and Accounting. 2013. (in Persian)
10. Zargar T. The Impact of Intellectual and Social Capital on Knowledge Management and Its Role on Organizational Effectiveness in Iranian Sports Organizations. Ph.D. in Management and Planning in Interdisciplinary Department of Islamic Azad University, Central Branch, School of Physical Education and Sports. 2012. (in Persian)
11. Ahmadi A.AK. The role of social capital in the effectiveness of knowledge management in Iran Khodro Diesel Co. Master's thesis, Payam noor of Tehran University. 2011. (in Persian)
12. Hadadnia S, Shahidi N. On the relation between knowledge management and social capital with entrepreneurship of employees in the University. 2016. ISSN 2251-838X / Vol, 10 (2), pp: 145-152.
13. Khatiri K, Alikhani N, Kavooosi M. Relationship between knowledge management and social capital in the Faculty of Islamic Azad University of Gorgan. *J Applied Environm Biolog Sci*. 2015;5(10S):661-4..
14. Van Reijnsen J, Helms R, Batenburg R, Foorthuis R. The impact of knowledge management and social capital on dynamic capability in organizations. *Knowledge Management Research & Practice*. 2015 Nov 1;13(4):401-17.
15. Vazifeh Damirch, Q, Rahimi, Gh., Seyyedi, MR. Surveying of Social Capital and Knowledge Management on Rroductivity of Employees at Islamic Azad University 13th Reign. *Australian Journal of Basic and Applied Sciences*, 2012. ISSN 1991-8178, No 6(5), pp: 189-195.

16. Monnavarian A, Amini A. Do interactions within networks lead to knowledge management?. Business Strategy Series. 2009 Apr 24;10(3):139-55.
17. Jahed H, Designing a Conceptual Model for Knowledge Management Communication with Cognitive Social Capital. Proceedings of the National Conference on Knowledge Management and Information Science, Links and Practices, Tehran, Librarian, 2009. (in Persian)
18. Mu J, Peng G, Love E. Interfirm networks, social capital, and knowledge flow. Journal of knowledge management. 2008 Jul 18;12(4):86-100.
19. Salmani Moghadam, S. A comparative study on knowledge management and its components in a selection of sports clubs in the country. Master's Degree of Sport Management, Ferdowsi University of Mashhad, Faculty of Nursing and Sport Sciences. 2012. (in Persian)
20. Putnam, R Democracy and civil traditions. First print, translated by Mohammad Taghi Dolfrooz. University of Tehran: 2001. Salam publication, 35-80.(in Persian)
21. Putnam RD. Bowling alone: America's declining social capital. In Culture and politics 2000 (pp. 223-234). Palgrave Macmillan, New York.

